

bezpieczna żywność FORUM '23

Rolnicy i rolniczki jako sojusznicy zielonej transformacji

DR PAULINA SOBIESIAK- PENSZKO
INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH

Ambasada
Brytyjska

Future Food
4 Climate

European
Climate
Foundation

Rolnictwo i produkcja żywności zniknęły z naszego horyzontu i wyobraźni.

Nasza wiedza na temat sytuacji rolnictwa i produkcji żywności jest niewielka.

Na rolników i rolniczki patrzymy przez pryzmat szeregu stereotypów (np. dotyczących ich roszczeniowości, uprzywilejowania).

Sytuacja polskiego rolnictwa jest trudna. Rolnicy borykają się m.in. z problemem rosnących kosztów, nieprzewidywalnością i niestabilnością cen produktów rolnych.

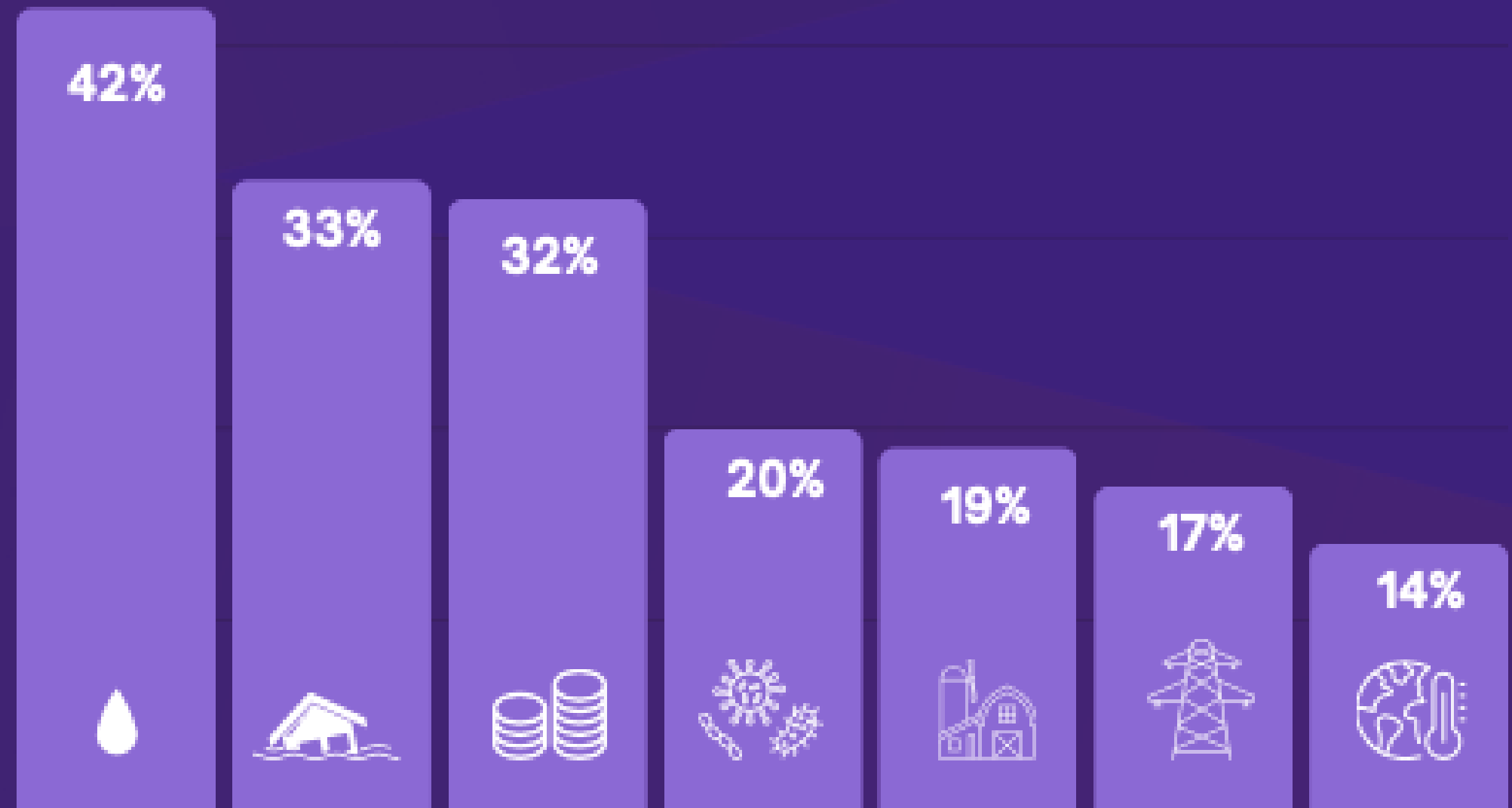
Spada liczba indywidualnych gospodarstw rolnych - w 2021 roku było ok. 1,3 mln gospodarstw; o ok. 13% mniej niż w 2010 roku.

54% badanych gospodarstw w 2022 roku odnotowało stratę lub bilans zerowy (ISP, 2023). Swoje zarobki za dobre uznaje zaledwie 15% rolników i rolniczek (CBOS, 2021).

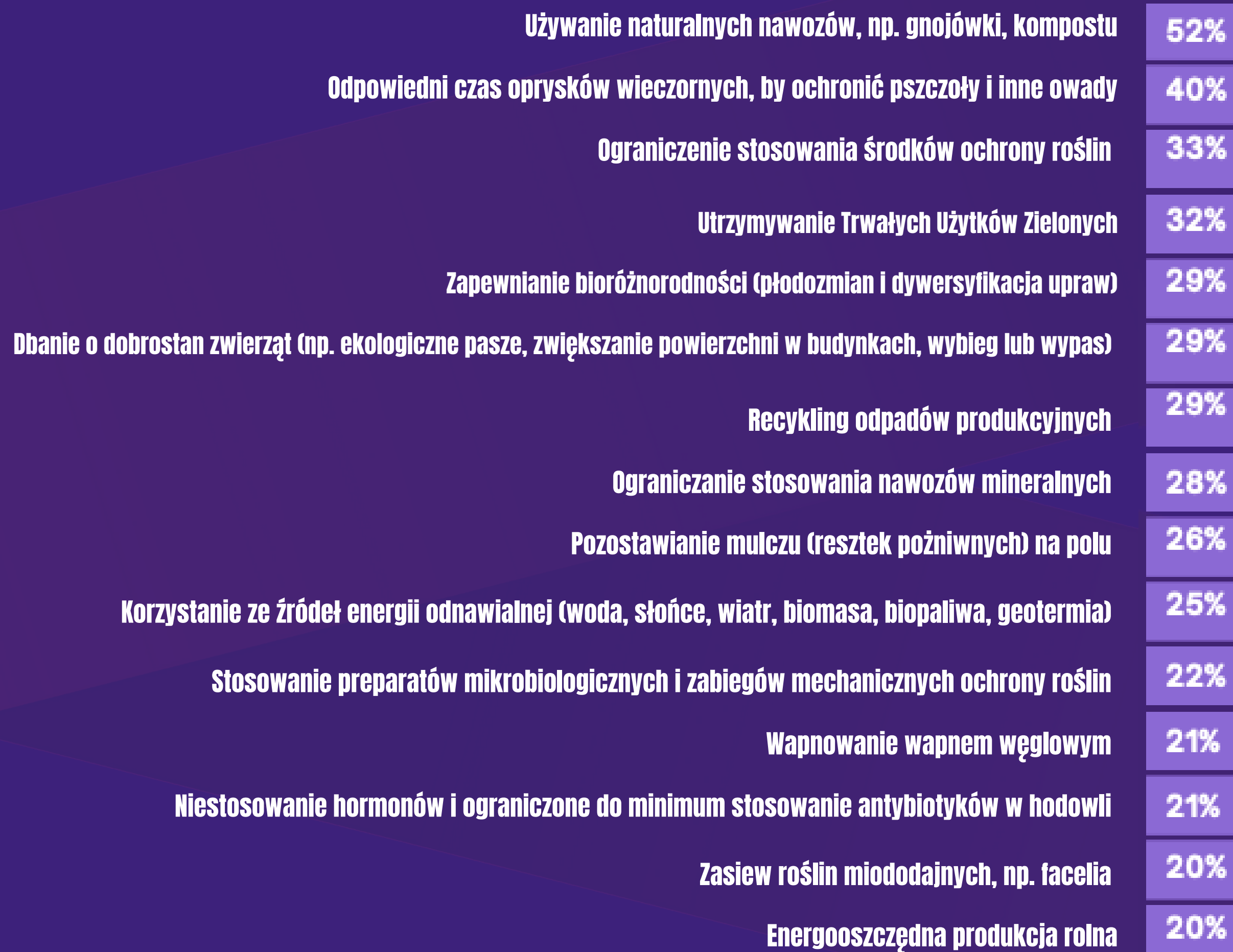
SUSZA	
NIEKORZYSTNE ZJAWISKA PRZYRODNICZE	
NIESTABILNOŚĆ CEN NA RYNKU ZBYTU	
CHOROBY ZWIERZĄT LUB ROŚLIN	
DOMINACJA DUŻYCH GOSPODARSTW	
KRYZYS ENERGETYCZNY	
KRYZYS KLIMATYCZNY	

Obawy rolników

Czego najbardziej obawia się Pan/Pani w związku z gospodarstwem rolnym?

N= 207. Źródło: Badanie CAWI, Instytut Spraw Publicznych, 2023 rok. W pytaniu można było wybrać maksymalnie 5 spośród 22 odpowiedzi. Pokazano wybrane odpowiedzi.

Które z poniższych działań są stale stosowane w Pana/Pani gospodarstwie rolnym

Poparcie dla rozwiązań mających na celu ochronę środowiska i klimatu

N= 207. Źródło: Badanie CAWI, Instytut Spraw Publicznych, 2023 rok.

Na wykresie pokazano wybrane odpowiedzi.

**Czy popiera
Pan/Pani
uzależnienie
doptat z UE dla
rolników od ich
dbałości o
środowisko i
klimat?**

- **zwiększa biurokrację
i utrudnia pracę**
- **rolnik sam wie, co
jest dobre dla jego
gospodarstwa**
- **nieoptycalne**

Wg rolników
problemem jest
przenawożenie.

Wg rolników nawozy
są niekorzystne dla
zdrowia człowieka i
środowiska. Należy je
ograniczać i stosować
precyzyjnie.

Nawozów nie da się
całkowicie
wyeliminować. Bez
nich nie będzie plonów.

Ograniczanie stosowania pestycydów, środków ochrony roślin, nawozów

Pytania rolników:

**Czym można zastąpić nawozy?
W jaki sposób?
Na ile skuteczne są inne
rozwiązania?**

Wg rolników stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej powinno być nie tylko skutecznie kontrolowane, lecz także ograniczane do sytuacji, w których konieczne jest przeleczenie zwierzęcia.

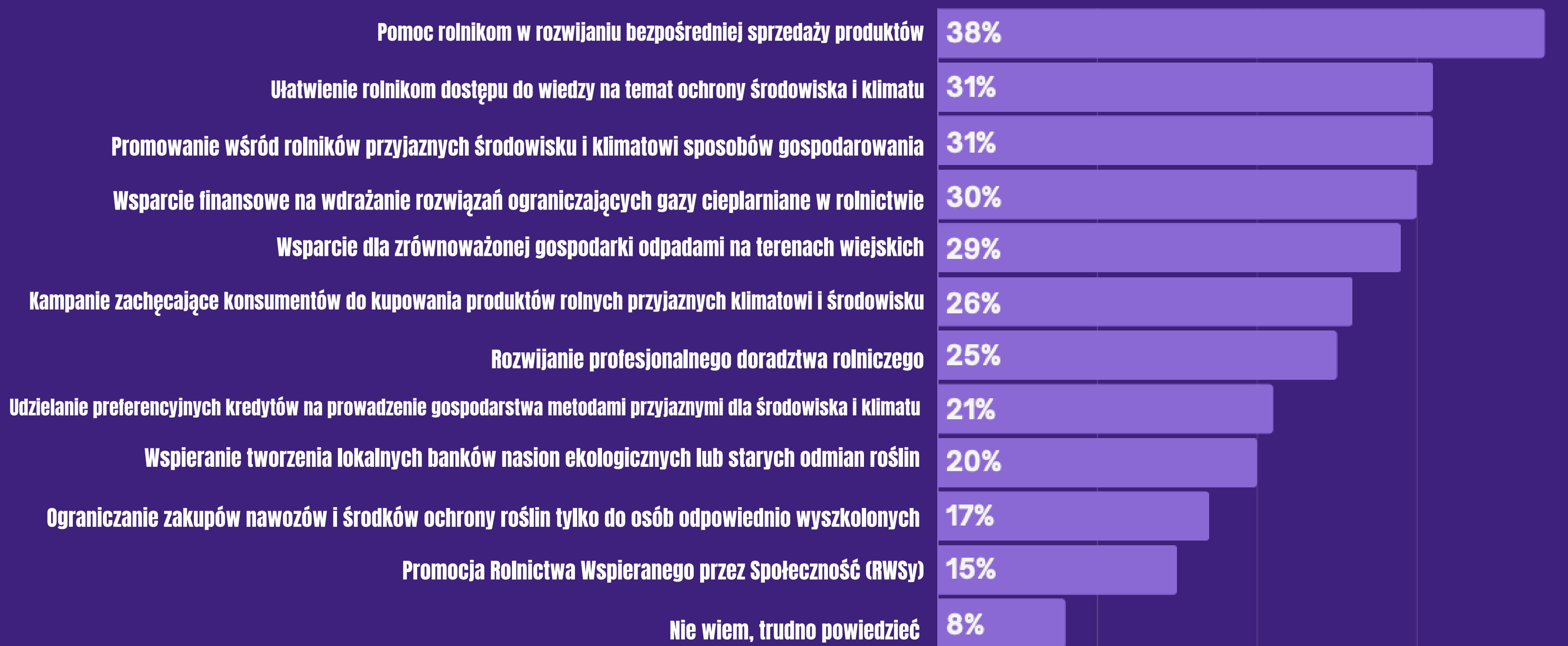
Badani przyznają, że nie mają rzetelnej wiedzy na temat stosowania antybiotyków u zwierząt hodowlanych.

Nieakceptowalny, sposób używania antybiotyków (np. podawane stale w wodzie do pojenia) kojarzony jest przede wszystkim z hodowlą drobiu.

Antybiotyki w hodowli

Które działania systemowe Pana/Pani zdaniem należy przede wszystkim wdrożyć, by polskie rolnictwo było przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu?

N= 207. Źródło: Badanie CAWI, Instytut Spraw Publicznych, 2023 rok.

W pytaniu można było wybrać maksymalnie 5 spośród 11 odpowiedzi. Pokazano wybrane odpowiedzi.

PRZESZKODY W ZIELONEJ TRANSFORMACJI ROLNICTWA

40%

Zmęczeniu
ciągłymi
zmianami
przepisów

39%

Wysokie
koszty i niska
opłacalność
produkcji rolnej

36%

Niestabilność
przychodów

33%

Konkurencja
ze strony
dużych
gospodarstw

30%

Skomplikowane
przepisy
dotyczące
rozwiązań
przyjaznych
środowisku
i klimatowi

N= 207. Źródło: Badanie CAWI, Instytut Spraw Publicznych, 2023 rok.

W pytaniu można było wybrać maksymalnie 10 spośród 20 odpowiedzi. Pokazano wybrane odpowiedzi.

Jak rozmawiać z rolnikami i rolniczkami? (1)

- podkreślać zaufanie i gotowość do współpracy ze strony konsumentów
- wskazywać, że konsumentom coraz bardziej zależy na żywności wysokiej jakości
- mówić o konkretach: glebie, wodzie, powietrzu

Jak rozmawiać z rolnikami i rolniczkami? (2)

- pokazywać korzyści wynikające z dbałości o środowisko (np. zdrowsza gleba to mniejsze problemy z suszą)
- odwoływać się do wspólnej troski o zachowanie tradycyjnego polskiego krajobrazu
- pokazywać przykłady innych rolników i rolniczek (dobre praktyki)

Jak rozmawiać z rolnikami i rolniczkami? (3)

- angażować kobiety
- rozmawiać o żywności i zagrożeniach wynikających z jej przemysłowej produkcji dla zdrowia
- podkreślać otwartość i gotowość rolników do transformacji w kierunku odnawialnych źródeł energii

Dziękuję za uwagę!

paulina.sobiesiak@isp.org.pl

**bezpieczna
żywność
FORUM '23**

Ambasada
Brytyjska

European
Climate
Foundation